

Gemeenteraad van de gemeente Losser
Postbus 90
7580 AB LOSSER

Per e-mail: info@gemeentelosser.nl

Postadres:
Postbus 240
8000 AE Zwolle

Hoofdkantoor:
Zwartewaterallee 14
8031 DX Zwolle

Datum: 1 februari 2022

Referentie: 2022.007.HK.mvd

Betreft: **Zienswijze Omgevingsvisie gemeente Losser - zaaknummer 19Z02496**

Geachte College,

Dank voor uw oproep om in deze fase te reageren op de Omgevingsvisie van de gemeente Losser. De omgevingsvisie zien wij als een strategische visie op hoofdlijnen die nader moet worden uitgewerkt in programma's en omgevingsplannen. De omgevingsvisie is niet direct bindend voor ondernemers, maar wel voor de gemeente Losser. Toekomstige besluiten mogen niet in strijd zijn met de omgevingsvisie, we vinden het daarom van groot belang om onze visie te geven in deze fase.

Belangen voor de agrarische sector

Uiteraard heeft de uitwerking voor het buitengebied onze grote interesse. Tal van maatschappelijke thema's en ontwikkelingen zetten druk op de ontwikkelingen in het landelijk gebied. Tegelijk werkt borging van die thema's heel anders dan in bebouwd gebied. Het buitengebied kent minder betrokkenen, maar wel betrokkenen met een grote grondpositie die overwegend beroepsmatig/economisch actief met het buitengebied bezig zijn.

We merken op dat in paragraaf 1.3.4. de gemeente refereert aan onze Landbouwvisie. Ook geeft u aan dat een verlies aan landbouwareaal ten behoeve van bijvoorbeeld woningbouw of duurzaamheidsopgaven niet altijd voorkomen kan worden. LTO Noord-afdeling Noord-Oost Twente is van mening dat de gemeente Losser juist een proactieve benadering moet kiezen in het behoud van landbouwgrond.

Verder in de visie geeft u ook aan dat transitie van de landbouw veranderingen met zich mee kan brengen in verdienmodellen. Voor het agrarisch bedrijf is het juist van belang om voldoende grond bij bedrijven te behouden. Immers, opgaven rond bijv. biodiversiteit of natuurinclusieve landbouw kunnen ook grond vragen van het agrarisch bedrijf binnen de huidige bedrijfsvoering. Wanneer landbouw een vergaande vorm van duurzaamheid dient te ontwikkelen is grond juist een essentiële voorwaarde.

De gemeente schrijft dat zij samen met de landbouwsector verder wil zoeken naar mogelijkheden om verschillende bedrijfsstrategieën binnen de gemeente Losser mogelijk te maken die passen bij de kenmerken van het gebied. LTO Noord-afdeling Noord-Oost Twente wil hier graag verder aan meewerken en wil dan ook graag met u overleggen wat de aanpak hierbij zou kunnen zijn.

In deze visie wordt 'de transitie van de landbouw' als een vraagstuk gepresenteerd. Hetzelfde geldt voor het begrip kringlooplandbouw. Dit zijn grote begrippen die veel omvattend zijn en niet zomaar uit de context gehaald moeten worden. De gemeente benoemt ook de factor grond en het verdienmodel. We zien dat de visie wel de ambities beschrijft maar niet de oplossing biedt voor de invulling.

Kijkend naar de agrarische sector stellen wij vast dat agrarische bedrijven in de gemeente Losser divers van aard zijn en dit zal ook zo blijven. Wij zouden willen vermijden dat 'de transitie van de sector', zoals op diverse plekken in deze visie wordt besproken, tot dogma wordt verheven met als achterliggend idee dat je elk agrarisch bedrijf in eenzelfde korset moet duwen. Het zijn de ondernemers die de keuzes maken in de ontwikkeling van hun bedrijf, waarbij op voorhand vaststaat dat ze alleen continuïteit van hun bedrijf kunnen bewerkstelligen indien er een inkomen kan worden gerealiseerd. In dit verband denken wij dat de gemeente Losser in haar omgevingsvisie zou moeten werken vanuit de gedachte dat agrarische ondernemers moeten manoeuvreren tussen wensen en eisen die de markt en de maatschappij aan hen voorleggen. Het enige dat de gemeente zou moeten doen is (voor zover binnen haar vermogen ligt) die ondernemers faciliteren in het nastreven van de ontwikkeling van hun bedrijf. Hierbij kan het adagium van 'ja-mits' (ook uit de Omgevingswet) uiterst dienstig zijn. Dat vraagt om meer dialoog met de agrarische sector.

Begrip grootschalige landbouw

Schaalvergroting wordt door de meeste veehouderijbedrijven gezien als een belangrijke mogelijkheid om de kostprijs te verlagen. In de toekomst zullen er in de landbouwsector minder maar wel grotere bedrijven komen. Dat betekent niet dat Losser gevuld gaat worden met zeer grote bedrijven. Echter, vergroting van de bedrijven is een ontwikkeling die nodig is om de bedrijfsvoering duurzaam en rendabel te maken. Hierbij verwijzen we ook naar de vorige paragraaf. Het moderne agrarische bedrijf heeft te maken met veel opgaven, verplichtingen en keuzes. Daarbij is ruimte ook van groot belang. Als afdeling Noord-Oost Twente vinden we dat het begrip grootschalig niet voldoende verklaard en uitgelegd is. We verzoeken de gemeente Losser dit meer te nuanceren en in het perspectief te plaatsen van de huidige transitie van en binnen de landbouw. We hebben ervaren dat dit bij een zeer groot deel van de achterban veel onbegrip oproept.

Stapeling van functies en nieuwe functies

In deze Omgevingsvisie komt aan de orde dat er voor veel verschillende functies ruimte nodig is. Er gaat een verdere differentiatie ontstaan in de agrarische sector. Een deel zal voornamelijk productiegericht gaan werken, een deel zal juist de weg kiezen van verbreding en weer een ander deel zal dit combineren. Een aantal functies kan zeker goed gecombineerd worden, uiteraard met duidelijke spelregels voor iedereen, denkt u hierbij bijvoorbeeld aan recreatie. De afgelopen jaren zijn we als agrarische sector intensief betrokken geweest bij veel gebiedsprocessen (met name met betrekking tot natuurontwikkeling en Natura 2000). Het betekent voor de agrarische bedrijven dat er zeker verbinding gezocht wordt met andere functies maar dat het benutten van agrarische grond voor andere functies wel zijn grenzen heeft bereikt. Bij bepaalde functies kunnen zeker ook kansen benut worden, denkt u hierbij zeker aan het opwekken van energie op het agrarisch bedrijf.

Toekomstbestendige en actieve agrarische sector

Wij zien net zoals in de visie beschreven wordt, tal van ontwikkelingen en maatschappelijke trends op ons afkomen. We willen zeker meedenken in oplossingen. We vinden het belangrijk om te benadrukken dat we als LTO Noord-afdeling Noord-Oost Twente al veel inspanningen doen om proactief mee te werken en vooruit te zien. Als voorbeeld noemen we onze inzet bij de kringloopwijzer en het Deltaprogramma Agrarisch Waterbeheer. We vinden het belangrijk dat we als agrarische sector zelf de innovatie opzoeken en dat overheden faciliteren en meedenken. Het is begrijpelijk dat de gemeente deze ontwikkelingen en trends beschrijft. Het is van belang dat de gemeente uiteindelijk in de uitwerking en in het ruimtelijk ordeningsspoor de nodige ruimte blijft bieden aan agrarisch ondernemers die willen werken aan een duurzame en bedrijfseconomisch gezonde bedrijfsvoering. We brengen graag onze kennis, ervaringen en bespiegelingen in bij de uitvoering van deze visie. Verder vragen we de gemeente Losser gebruik te maken van de genoemde bestaande initiatieven en niet overall een eigen programma voor op te stellen.

Gebiedsgerichte aanpak en effecten op het 'Noaberschap'

In Noord-Oost Twente staat het 'Noaberschap' centraal. Dit betekent dat we oog voor elkaar hebben en elkaar waar dat nodig is helpen. Door deze kracht kunnen we als samenleving meer voor elkaar betekenen. We zien dat door de gebiedsprocessen ook andere effecten kunnen optreden. Idealiter is het natuurlijk heel mooi dat inwoners met elkaar in overleg gaan en tot een gedragen plan komen

waarin iedereen tevreden is. Ook in de Omgevingsvisie benoemt u participatie expliciet. De realiteit is weerbarstiger en verschillende belangen zijn moeilijk met elkaar te vergelijken (bijvoorbeeld woonplezier ten opzichte van economische belangen). We maken ons zorgen over de grote impact van dergelijke trajecten op de sociale cohesie in de gebieden. Het zullen niet de eerste 'Noaberschapen' zijn die uit elkaar vallen door dit soort tegenstrijdigheden. We benadrukken dat dit behoort tot de categorie niet direct zichtbaar en meetbare effecten.

Gebiedskompassen

In de visie gaat de gemeente Losser nader in op de verschillende deelgebieden in onze gemeente. De gemeente benoemt dit als zgn. gebiedskompassen. We zien dat dit verder gaat dan een kompas dat een richting aangeeft. In een aantal gevallen wordt er al duidelijk, heel inhoudelijk voorgesorteerd op inrichting in de toekomst. Als LTO Noord-afdeling Noord-Oost Twente zijn we van mening dat de term gebiedskompass de lading niet dekt. In de omschrijving van de ambities zien we dat er veel wensen zijn die veel vragen van agrarische gronden. We zien dat de gronddruk in ons gebied groot is. Er wordt momenteel met name gekeken naar agrarische gronden voor tal van opgaven, zoals de RES, woningbouw en industriegrond. Maar bijvoorbeeld ook voor wandelpaden door agrarische gronden.

Status van kaarten

In de visie wordt een scala aan kaarten gepresenteerd. Het is wat ons betreft niet duidelijk hoe de status en de doorwerking van deze kaarten gezien moet worden. Ernaar kijkend hebben we het over wensbeelden die op diverse plekken botsen met het agrarische belang. Het kan zo zijn dat deze kaarten als opstap voor het gesprek worden gebruikt maar daarmee wordt onze zorg dat ze de discussie in een bepaalde richting sturen en later als beleid zullen worden gepresenteerd, niet weggenomen.

Zonneparken

De visie geeft aan dat er ruimte geboden wordt voor nieuwe vormen van hernieuwbare energie (naast wind- en zonne-energie). We zijn van mening dat we daar als agrarische sector ook een rol van betekenis kunnen hebben. LTO Noord vindt dat zonneparken sowieso wringen met de voedselproductie op landbouwgronden en pleit er sterk voor om zonnepanelen alleen op gebouwen toe te passen.

Groenbeleidsplan

In paragraaf 1.3.1.3 geeft de gemeente aan een Groenbeleidsplan te willen ontwikkelen. Dit roept vooral veel vragen bij ons op. In onze gemeente hebben we te maken met Natura 2000-gebieden en zijn agrariërs veelal actief met het onderhoud en beheer van houtwallen. We kunnen uit de visie niet opmaken wat de toegevoegde waarde gaat worden van een degelijk plan. We worden als agrarische sector graag betrokken bij de verdere uitwerking.

Recreatief medegebruik

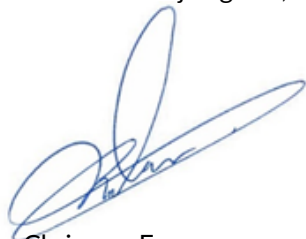
In de Omgevingsvisie wordt aangegeven dat de gemeente meer wil inzetten op betere verbindingen voor wandelaars. Zo wordt bijvoorbeeld genoemd de inzet op een betere wandelverbinding van het centrum van de kern Losser met het Dinkeldal en Zandbergen-Oelemars. Het is fijn dat zoveel mensen genieten van onze mooie omgeving. Door de coronapandemie is dat alleen maar toegenomen. We roepen de gemeente op om ook te beschrijven welke risico's er zijn. Voor landbouw geldt met name de verstoring (onrust van vee) maar nog veel meer het afval dat achtergelaten wordt (schadelijk voor vee) en de risico's met betrekking tot honden. Een aparte categorie hierbij zijn loslopende honden. Loslopende honden kunnen vee door het draad jagen. Er is bovendien een grote kans op besmetting met Neospora als de honden op het grasland poepen. We vragen de gemeente om vooral met de terreinbeherende organisaties in gesprek te gaan over geschikte routes en zo veel mogelijke routes langs agrarische gronden te mijden. Op pagina 15 wordt gesteld dat de recreatieve infrastructuur op een veilige en passende manier moet worden aangesloten op infrastructuur. We vinden het belangrijk dat er ook aandacht is voor de verkeersveiligheid en landbouwverkeer in het buitengebied. Zeker met de toenemende aantallen recreanten is het wel van belang dat hier voldoende aandacht voor is. Juist in tijden van oogstwerkzaamheden komen recreanten en agrarisch verkeer elkaar regelmatig tegen.

Functie en peil

In paragraaf 1.3.3 geeft de gemeente aan dat zij het principe 'functie volgt peil' volgt. 'Peil volgt functie' is het uitgangspunt van LTO Noord voor beleid en maatregelen omdat het waterpeil, ongeacht de functie van het gebied, altijd volgend is. We zien ook dat dit onderwerp volop discussie met zich meebrengt. LTO Noord wil richting geven voor passende oplossingen voor het landelijk gebied. Daar lopen we niet voor weg, gebiedsgericht maatwerk is daarbij een richting.

Namens LTO Noord-afdeling Noord-Oost Twente,

Met vriendelijke groet,

Chris van Eunen
Regiomanager LTO Noord regio Oost